

UTSJOEN MATKAILUSTRATEGIA 2035

SISÄLLYS

3. Johdanto

4. Nykytila

5. Haasteet

6. Vahvuudet

7. Mahdollisuudet

8. Visio

9. Arvot

10. Tavoitteet

11. Tavoitteet

12. Brändi

13. Yhteenveto

14. Kuvat

JOHDANTO

Utsjoen matkailustrategia pohjautuu vuonna 2023 – 2024 toteutetun Utsjoen matkailun Master Plan –hankkeen työhön. Hanke käynnistettiin vastauksena alueen kohtaamiin merkittäviin muutoksiin, kuten Atlantin lohien kalastuskiellon ja koronapandemian aiheuttamiin taloudellisiin haasteisiin. Utsjoen kunta hakeutui keväällä 2021 Äkillisen rakennemuutoksen kunnaksi. Vuonna 2023 päivitettiin kuntastrategia, jossa kestävästi kasvava matkailu valittiin yhdeksi strategiseksi painopisteeksi.

Utsjoen matkailun Master Plan -hankkeessa järjestettiin yhteensä 12 työpajaa ja seminaaria, lisäksi haastateltiin yhteensä 64 eri toimijaa jotta matkailun kehittämiseen saatiin mahdollisimman laaja sidosryhmien näkemys. Hankkeen tuotoksiin ja toimenpide-ehdotuksiin pyydettiin lausunto Saamelaiskäräjiltä.

Hankkeen aikana saatiin määritettyä tahtotila matkailun kehittämiseen, selkeytettyä tarvittavat jatkotoimenpiteet, sekä kirkastettua Utsjoen matkailun brändiä. Hankkeen tuloksena syntyi kattava matkailun kehittämisen suunnitelma, joka sisältää konkreettisia toimenpide-ehdotuksia.

Pitkän tähtäimen tavoitteena on kasvattaa Utsjoen matkailua kestävästi ja hallitusti, luoda uusia työpaikkoja, parantaa yritysten kilpailukykyä ja kannattavuutta, sekä lisätä kunnan verotuloja matkailun kasvun kautta. Tavoitteet hyväksyttiin virallisesti kunnanvaltuustossa kesäkuussa 2024. Tämä esitys on kooste poliittisesti hyväksytyistä asiakirjoista ja loppuraporteista.

NYKYTILA

Utsjoen matkailu on selvästi jäljessä muun Lapin matkailun kehityksestä. Tämä ilmenee erityisesti yöpymismäärissä, vuoteiden käyttöasteessa, matalana kansainvälistymisasteena ja lyhyenä viipymänä. Haasteiden ymmärtäminen on tärkeää, jotta voidaan kehittää tehokkaita ratkaisuja ja välttää vastaavia ongelmia tulevaisuudessa.

Utsjoen matkailu on pysynyt pitkään lähes ennallaan: vuonna 2023 rekisteröitiin noin 30 000 yöpymistä ja määrä on pysynyt samalla tasolla viimeiset kolme vuosikymmentä.

Koronapandemian aikana nähtiin hetkellinen nousu kotimaisten asiakkaiden määrässä.

Kansainvälisten asiakkaiden osuus asiakaskunnasta on edelleen pieni. Kansainvälisiä matkailijoita saapuu lähinnä Alankomaista, Saksasta ja Norjasta, mutta heidän osuutensa on selvästi pienempi kuin muualla Lapissa.

Majoituskapasiteetin käyttöaste on merkittävästi alhaisempi kuin muualla Lapissa. Asiakkaiden tavoittamista vaikeuttaa se, että vain murto-osa majoituskapasiteetista on myynnissä suurissa digitaalisissa myyntikanavissa. Matkailijoiden jättämien arvosteluiden perusteella majoituspalveluiden laatu on kuitenkin keskimäärin hyvä.

Monet aiemmin kalastusmatkailuun keskittyneet yritykset ovat lohestuskiellon myötä lopettaneet toimintansa.

HAASTEET

Utsjoen matkailun keskeinen ongelma on lyhyt viipymä, keskimäärin vain 1,6 vuorokautta, mikä on profiloitunut alueen läpikulkukohteeksi. Reittien, aktiviteettien ja vierailukohteiden vähäinen tarjonta ei houkuttele viipymään Utsjoella, vaan suurin osa matkailijoista jatkaa nopeasti Norjan kohteisiin.

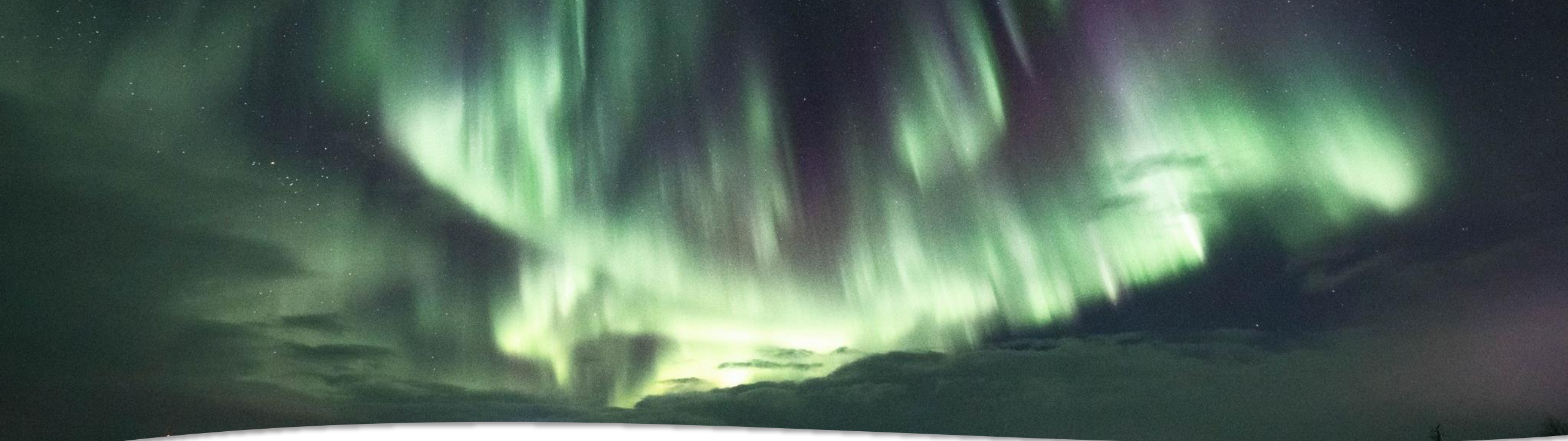
Matkailun organisoitumisen taso on alhainen ja kasvua vaikeuttaa matkailun rakenteiden – markkinoinnin, myyntikanavien ja digitaalisten järjestelmien – hajanaisuus.

Yli 70 % matkailusta tapahtuu kesä-syyskuun aikana. Talvimatkailussa koettiin selvää kasvua vuonna 2012, jonka jälkeen asiakasmäärät ovat pysyneet jokseenkin samoina. Talvimatkailu ei ole kehittynyt samaan tahtiin kuin muualla Lapissa. Talviaktiviteettien ja -reittien puutteet tekevät Utsjoen talvimatkailun kehittämistä tällä hetkellä mahdotonta.

Matkailupalvelut ovat keskittyneet muutamalle toimijalle. Yritykset ovat pääosin pieniä ja niiden toiminta on vahvasti kausiluonteista. Tämä haittaa talvimatkailun kehitystä ja heijastuu myös paikallisten matkailualan työpaikkojen vähäisyyteen talvisin.

Alueen matkailumyynnin kasvu edellyttää kilpailukykyisten palvelujen kehittämistä kansainvälisille asiakasryhmille matkanjärjestäjäyhteistyön avulla.

VAHVUUDET

Lappi on maailmanlaajuisesti tunnettu matkailubrändi ja Utsjoki voi hyödyntää tätä laajaa tunnettuutta. Utsjoki on osa Lappi-brändiä, mutta tarjoaa vähemmän kaupallistettuja ja alkuperäisempiä kokemuksia kuin monet muut Lapin matkakohteet.

Utsjoen ainutlaatuiset maisemat, hiljaisuus, arktinen erämaa ja elävä saamelaiskulttuuri houkuttelevat matkailijoita, jotka arvostavat rauhallisuutta ja aitoutta. Utsjoella on sijaintinsa ja olosuhteidensa ansiosta myös poikkeuksellisen hyvät edellytykset revontulien, tähtitaivaan ja muiden taivaan ilmiöiden tarkkailuun.

Mahdollisuuksia kasvulle luo myös koronapandemian myötä lisääntynyt mökkimajoituksen - erityisesti luksusmökkien - suosio kansainvälisten matkailijoiden ja matkanjärjestäjien keskuudessa. Infrastruktuuria on jo valmiina, mutta sen tehokas käyttö ja myyntikanavien kehittäminen ovat avainasemassa matkailutulojen kasvattamisessa.

Utsjoki voi erottautua matkailumarkkinoilla myös vahvalla kulttuurisella tarjonnalla ja profiloitua kestävä, vastuullisen matkailun mallikunnaksi. Kansainvälisesti kasvava kiinnostus vastuullisuuteen antaa Utsjoelle mahdollisuuden vahvistaa asemaansa houkuttelevana ja ainutlaatuisena matkailukohteena.

MAHDOLLISUUDET

Ympärivuotisen matkailun kehittämisessä on suuri potentiaali, jota voidaan edistää majoituskapasiteetin ja palveluiden kehittämisellä, reittien ja aktiviteettien parantamisella, markkinoinnin ja myynnin tehostamisella, sekä sidosryhmäyhteistyön vahvistamisella.

Utsjoen vetovoimaisuutta matkanjärjestäjämynnin näkökulmasta voidaan parantaa houkuttelemalla investointeja vuodekapasiteetin nostoon ja laadukkaisiin palveluihin. Laadukkaammat majoituskohteet ja monipuolisemmat palvelut vetävät alueelle paremmin maksavia asiakkaita ja tukevat kestävästä kasvusta.

Digitaalisen myynnin kehittäminen sekä Kirkkonniemen lentoaseman parempi hyödyntäminen parantaisivat saavutettavuutta ja lisääisivät kansainvälistä matkailua.

Verkostomainen yhteistyö yritysten, sidosryhmien ja Norjan toimijoiden kanssa loisi uusia mahdollisuuksia kiertomatkoihin ja tuotteiden paketointiin.

Utsjoki on edelleen houkutteleva kalastuskohde, jota voidaan kehittää muiden kalalajien, esimerkiksi harjuksen ja siian, ympärille. Myös pyörämatkailu, luonnossa liikkuminen sekä etätyöpalvelut tarjoavat lisämahdollisuuksia matkailun kasvulle.

VISIO

Vuonna 2035 Utsjoki on kestävän ja vastuullisen matkailun mallikunta.

Ympärivuotinen matkailu perustuu puhtaan arktisen luonnon ja autenttisen saamelaiskulttuurin vahvuuksiin.

Kunta houkuttelee kotimaisia ja kansainvälisiä vieraita, joiden viipymä on useita päiviä.

Utsjoki tunnetaan kansainvälisesti ainutlaatuisena matkakohteena.

ARVOT

Vastuullinen kasvu

Matkailua kehitetään hallitusti, pienimuotoisuus säilyttäen ja massaturismia välttäen. Ympärivuotinen matkailu tukee palveluiden säilymistä ja yritysten kannattavuutta.

Kulttuurin ja luonnon kunnioitus

Saamelainen kulttuuri ja puhdas pohjoinen luonto ovat matkailun perusta, ja niitä vaalitaan kaikessa toiminnassa.

Elinvoimainen ympärivuotisuus

Ympärivuotinen matkailu tukee palveluiden säilymistä ja yritysten kannattavuutta.

TAVOITTEET

Matkailustrategian tavoitteena on antaa suuntaviivat matkailun kehittämiseen kestävästi ja hallitusti.

Konkreettiset tavoitteet keskittyvät erityisesti ympärivuotisen matkailun kehittämiseen, viiptymän pidentämiseen ja vuoteiden käyttöasteen nostamiseen, sekä kunnan verotulojen lisäämiseen.

Matkailun kehittäminen parantaa palveluja myös paikallisille asukkaille, lisää saamelaiskulttuurin näkyvyyttä ja arvostusta sekä varmistaa, että luonto ja perinteet säilyvät matkailun vahvuutena.

Tavoitteet hyväksyttiin kunnanvaltuustossa kesäkuussa 2024.

Määrälliset tavoitteet

- Vuoteen 2035 mennessä matkailusta saadaan kuntaan noin miljoonan euron vuotuiset verotulot.
- Tavoitteen saavuttamiseen tarvitaan noin 1 000–2 000 uutta vuodepaikkaa, joissa yhden yrityksen koko on noin 200 vuodetta tai suurempi. Tämä kokoluokka turvaa sen, että työpaikkoja syntyy riittävästi, yritykset ovat kannattavampia ja maksavat yhteisöveroa.

TAVOITTEET

Laadulliset tavoitteet

Perusta ja toimintaympäristö

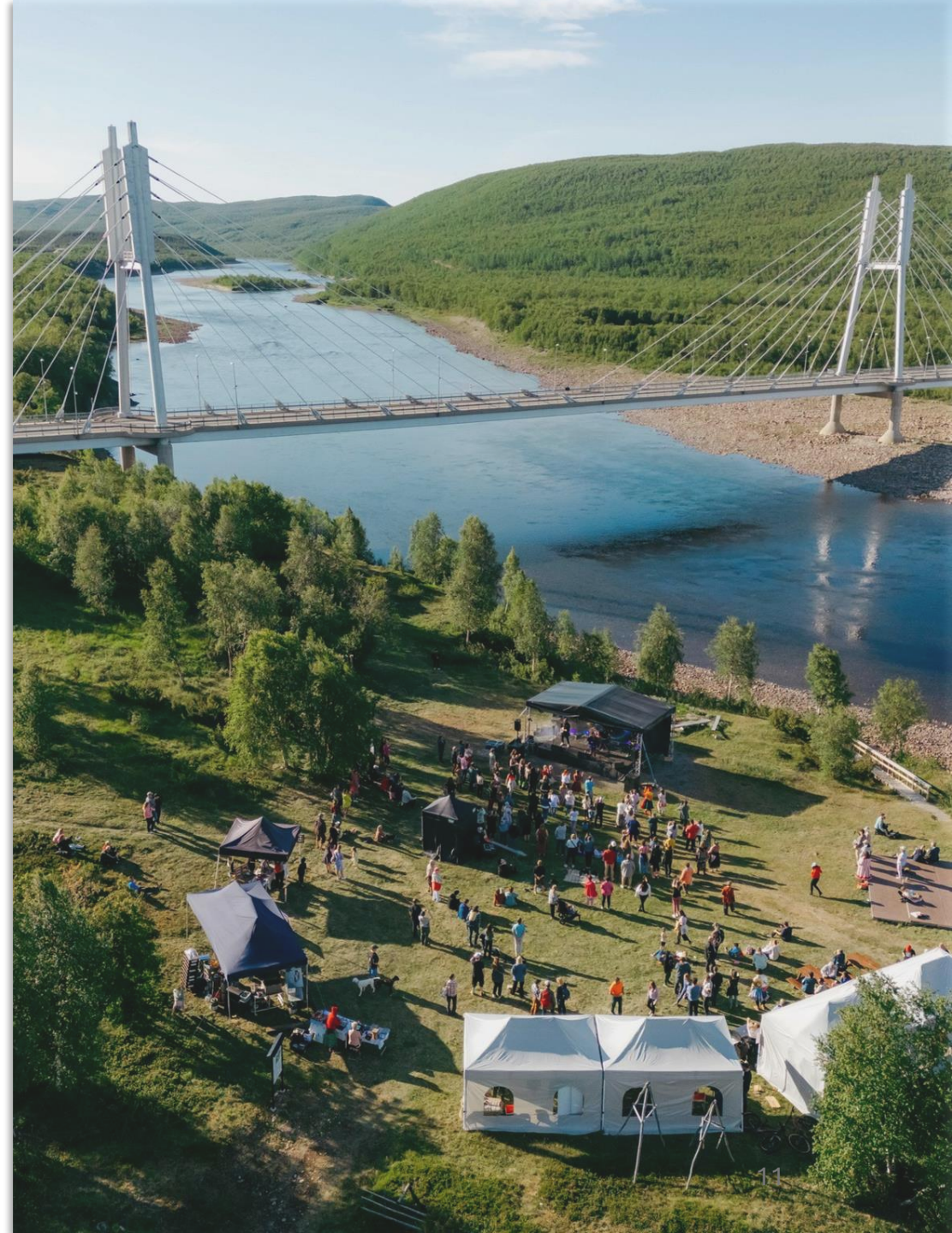
- Vahvistetaan pienten yritysten toimintaedellytyksiä ja kannattavuutta sekä lisätään yhteistyötä tuotteiden ja myynnin kehittämiseksi.
- Säilytetään saamelainen kulttuuri ja autenttisuus matkailun perustana.
- Sovitaan matkailun maankäytöstä yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.
- Parannetaan saavutettavuutta lentoyhteyksillä ja kuljetusratkaisuilla.

Tuotteet ja palvelut

- Kehitetään aktiviteetteja ja reittejä vastaamaan kansainvälistä kysyntää.
- Painotetaan ohjattuja aktiviteetteja, paketteja ja kesä-syys-talvituotteiden kehittämistä.
- Arvioidaan uusien elämyselementtien (esim. huskyt) soveltuvuutta Utsjoelle.

Kasvu ja näkyvyys

- Edistetään uusien investointien ja yrityshankkeiden käynnistymistä hyödyntämällä alueen vahvuuksia ja kehityspotentiaalia.
- Laajennetaan kansainvälistä myyntiä ja matkanjärjestäjäkauppaa, kohdentuen paremmin maksaviin asiakasryhmiin ja matkailun arvon kasvuun.
- Vahvistetaan Utsjoen näkyvyyttä Arctic Highlands -brändin ja sen kärkielementtien avulla sekä hyödynnetään Jäämeren läheisyyttä markkinoinnissa ja yhteistyömatkoissa Norjan kanssa

BRÄNDI

Utsjoen matkailun Master Plan -hankkeen tulosten pohjalta Utsjoen matkailubrändiä uudistettiin vuonna 2025.

Brändinimenä jatkaa Explore Utsjoki.

Brändin arvoissa korostuvat:

- Perinteet: Arvostava, juurekas ja aito yhteys alueen saamelaisuuteen ja historiaan.
- Ympäristö: Yhteys ympäröivään elämään ja luontoon.
- Vaikuttavat kokemukset: Utsjoen alue mahdollistaa merkitykselliset elämykset, sisäisen muutoksen ja syvemmän yhteyden.

Pääteema kaikkeen viestintään on Arctic Highlands.

Alateemat ovat:

SKY - Taivaankannen ilmiöt, avarat maisemat ja loputon taivaanranta

RIVERS - Joet kulttuurin, elinkeinon, harrastusten ja liikkumisen mahdollistajana

OCEAN - Joki luo myös yhteyden Jäämereen, matkailutuotteet

YHTEENVETO

Arvot

- Vastuullinen kasvu: Matkailua kehitetään hallitusti, pienimuotoisuus säilyttäen ja massaturismia välttäen. Ympärivuotinen matkailu tukee palveluiden säilymistä ja yritysten kannattavuutta.
- Kulttuurin ja luonnon kunnioitus: Saamelainen kulttuuri ja puhdas pohjoinen luonto ovat matkailun perusta, ja niitä vaalitaan kaikessa toiminnassa.
- Elinvoimainen ympärivuotisuus: Ympärivuotinen matkailu tukee palveluiden säilymistä ja yritysten kannattavuutta.

Visio

Vuonna 2035 Utsjoki on kestävän ja vastuullisen matkailun mallikunta. Ympärivuotinen matkailu perustuu arktisen luonnon ja autenttisen saamelaiskulttuurin vahvuuksiin. Kunta houkuttelee kotimaisia ja kansainvälisiä vieraita, joiden viipymä on useita päiviä. Utsjoki tunnetaan kansainvälisesti ainutlaatuisena matkakohteena.

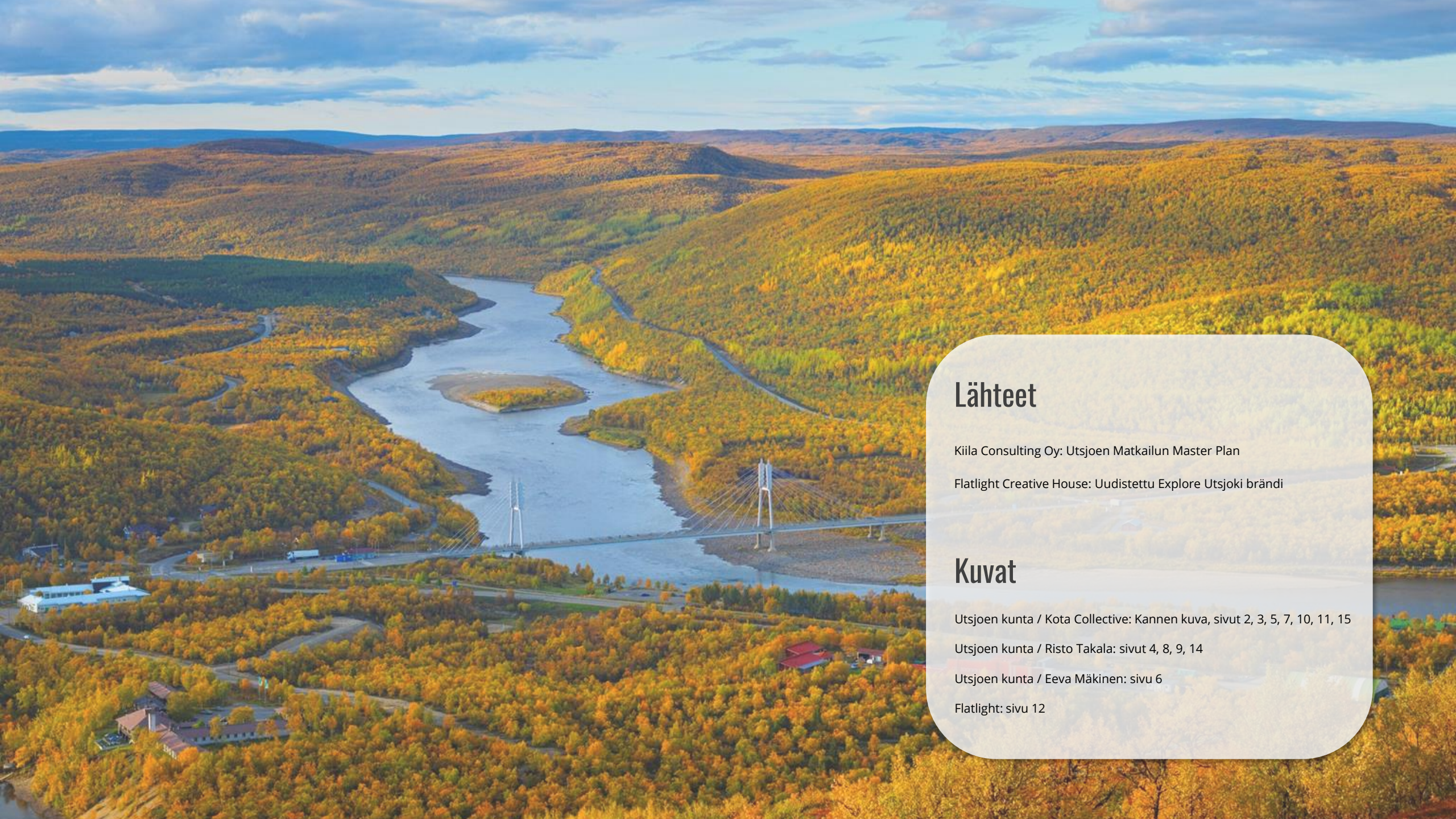
Loppusanat

Vision mukaiseen tavoitteeseen, jossa Utsjoki on kestävän ja vastuullisen matkailun mallikunta vuonna 2035, pääseminen edellyttää yhteistyötä. Utsjoen alueen yritysten, asukkaiden, muiden sidosryhmien ja Utsjoen kunnan on sitouduttava vaalimaan yhteisiä arvoja.

Arvojen vaaliminen vahvistaa alueen matkailuidentiteettiä, jonka viestimiseen käytetään Explore Utsjoki brändiä. Brändin mukaisessa viestinnässä tuodaan esiin alueen vahvuudet, hyödyntäen Arctic Highlands - Sky - Rivers - Ocean teemoja.

Yhteisten arvojen ohjaama yhteistyö vie Utsjokea kohti kestävää, ympärivuotista elinvoimaa.

Lähteet

Kiila Consulting Oy: Utsjoen Matkailun Master Plan

Flatlight Creative House: Uudistettu Explore Utsjoki brändi

Kuvat

Utsjoen kunta / Kota Collective: Kannen kuva, sivut 2, 3, 5, 7, 10, 11, 15

Utsjoen kunta / Risto Takala: sivut 4, 8, 9, 14

Utsjoen kunta / Eeva Mäkinen: sivu 6

Flatlight: sivu 12

Tutustu lisää:

Utsjoen kunta: www.utsjoki.fi

Explore Utsjoki: www.exploreutsjoki.fi

Instagram Explore Utsjoki: www.instagram.com/exploreutsjoki

Ohcejoga gieldda | Utsjoen kunta | www.utsjoki.fi

Luossa 1a, 99980 Ohcejohka/Utsjoki | PB/PL 41, 99981 Ohcejohka/Utsjoki
tel. +358 40 188 6111 | puh. 040 188 6111